

DE WEDUWE VAN TOLLES

Jorinde holde het drukke plein op, achter haar broer aan. Er waren meer mensen aan het rennen, in de richting van een opstootje ergens tussen het huis van de Hertog en de kerk. Er werd gegild. Jorinde drong zich door de menigte heen.

Midden in de drom stond een enorme hond, grommend en met zijn haren recht overeind. Dreigend liet hij zijn tanden zien aan de stadswachten. Die bleven op afstand; de knuppels in hun handen trilden. Tussen de voorpoten van de hond lag een brullende peuter.

'Haal dat beest weg!' schreeuwde Jorinde ontzet. Wild keek ze om zich heen, op zoek naar haar broer, maar ze zag hem niet meer tussen de vele mensen.

Twee mannen hielden een krijsende vrouw tegen; haar ogen puilden bijna uit haar gezicht. Ze probeerde zich los te vechten om het kind te redden. De hond had nu zijn hoektanden ontbloot en kwijl droop uit zijn mondhoecken neer op het kind. Waar kwam dat monster vandaan? Het kon toch niet een van de jachthonden van de Hertog zijn?

'Ze houden die krenge hongerig,' zei een man naast Jorinde. Zijn stem leek vast te lopen in zijn keel. 'Goed voor de jacht.'

'Waarom houden ze die monsters niet buiten de stad?' gromde een ander.

'Ach wat!' smaalde een derde man. 'Als de Hertog zin heeft in een hertenboutje, wat maalt hij dan om onze veiligheid?'

'Heeft hij die hummel gebeten?' vroeg Jorinde. Ze kon haar blik niet van het kleintje afwenden, dat doodstil lag en met wijd open ogen naar de hond opkeek. Nu keek iedereen naar haar. Wantrouwend. Jorinde veegde haar opeens klamme handen af aan haar mooie jurk. Veel mooier dan die van de mensen om haar heen. Dat waren poorters, rijke inwoners van de stad. Maar Jorinde was een jonkvrouw, van dezelfde stand als

de Hertog, en dat kregen ze nu door. Hun blikken werden vijandig. Even leek de peuter tussen de poten van de hond vergeten.

‘En wie mag dit zijn?’ De eerste man bekeek haar van hoofd tot voeten. ‘Een van de vriendinnetjes van de Hertog soms?’

‘Nee!’ riep Jorinde uit. ‘Ik wil... ik wil alleen maar helpen!’ Ze keek weer naar het kind. Dat maaide met zijn mollige handjes in het rond en miste op een haar na de snuit van de hond, die harder gromde.

Op dat moment drong iemand de kring binnen. Het was haar broer, Hartger! Hij liep recht op de hond af, ging er wijdbeens voor staan en gromde net zo hard terug. Toen, met een snelle beweging, bukte hij en griste het kind onder de kwijlende bek uit. Razendsnel stak hij het naar achteren, waar een dappere stadswacht het aanpakte en ook weer naar achteren doorgaf. De moeder rukte zich los en ging er achteraan.

De hond vloog Hartger naar de keel.

‘Nee!’ gilte Jorinde weer. Ze sprong naar voren. Hartger had maar anderhalve arm, hij kon zich niet alleen redden. Jorinde klauwde in de vacht van de hond en probeerde hem bij Hartger vandaan te trekken. Het ondier liet niet los.

Maar nu hadden de stadswachten moed gevat. Hun knuppels daalden neer op rug en schouders van de jachthond, en ten slotte liet een van hen zijn knuppel neerkomen op de harige kop. De slag deed de schedel kraken. De hond liet los en viel op de keien. Terwijl hij kermend lag te stuiptrekken, zag Jorinde pas goed hoe enorm hij was. Ze stapte achteruit, opeens verbaasd over haar eigen durf.

Hartger zakte in elkaar; zijn hemd kleurde rood aan de hals, en zijn rijk versierde wambuis hing aan flarden. Hij drukte zijn hand tegen zijn sleutelbeen. De andere arm, waaraan het onderste stuk ontbrak, hing er als verlamd bij.

‘Gelukkig is het mijn lamme vlerkje maar.’ Hij probeerde te lachen, maar zelfs zijn lippen zagen bleek. Jorinde knielde bij

hem neer, maar ze werd aan de kant geduwd door een heer in zwart fluweel.

‘Laat mij maar. Ik ben chirurgijn.’

Iemand scheurde zijn hemd aan repen en Hartger werd kundig verbonden. Toch was de pijn zo hevig dat hij flauwviel, en de chirurgijn beval reukwater te halen.

‘Het had erger gekund,’ zei hij tegen Jorinde. ‘De kaken hebben zijn sleutelbeen verbrijzeld, maar dat geneest wel weer.’

‘Hij had al niet veel aan die arm,’ zei Jorinde. ‘Hij is gewond geraakt in de strijd,’ voegde ze er met enige trots aan toe. ‘Ridder Hartger van Rosande.’

De chirurgijn knikte. ‘Ik dacht al dat ik die eigenaardige kleur blauw herkende; het azuur dat alle ridders van Rosande dragen, nietwaar? Maar ik had de ridder met die verminking aangezien voor een bediende.’

De stadswacht die de hond had uitgeschakeld leunde op zijn knuppel. ‘Jonker Hartger? Die heeft zich afgelopen winter ongelooflijk geweed in de Slag op de Kieze. Hebt u de lofdichten niet gehoord?’

‘Natuurlijk wel,’ zei de chirurgijn. ‘Dus dit is die jonge held? Het valt me mee dat hij een gewone burger te hulp schiet.’

‘Natuurlijk!’ riep Jorinde boos. ‘Hij heeft zijn riddereer!’

In de kring om hen heen werd gemompeld. Jorinde voelde de afkeuring, maar ze liet het er niet bij zitten. ‘Hij is verplicht zwakkeren bij te staan!’ Ze keek de kring rond. De meeste mensen sloegen hun ogen neer, maar een van de poorters knikte haar toe en zei: ‘Nou, kom daar eens om bij de meeste edelen van tegenwoordig!’

De chirurgijn kwam uit zijn geknielde houding overeind. Tegen Jorinde zei hij: ‘Zorg dat hij niet meteen weer met zijn zwaard gaat zwaaien. Ook al valt het mee, hij moet rust hebben, zeg dat maar als hij weer bijkomt.’

Hij kwam overeind en haastte zich tussen de mensen door, die zich al begonnen te verspreiden. Degene die om reukwater

was gestuurd, kwam terug met een flesje en met Jeroen de Bultenaar, hun vaders kleermaker die aan het plein woonde.

‘Een aftreksel van bijenkruid,’ zei hij, ‘helpt geheid volgens mijn keukenmeid.’

Ze brachten Hartger bij met het goede en ondersteunden hem terwijl hij naar de kleermakerij hompelde. In de werkplaats werd hij op een lage schemel gezet. Nieuwsgierigen verdrongen zich om het raam, maar de knechten haalden de uitgestalde waar binnen en klaptten de luiken die als toonbank dienden omhoog. Het was nu schemerig in de ruimte, als in een huis waar iemand gestorven was. Jorinde onderdrukte een rilling.

‘Ik zal een draagkoets voor u regelen,’ zei Jeroen.

‘Ben je gek?’ bromde Hartger. ‘Mijn vader ziet me aankomen! Die vindt me al zo’n kneus. Nee hoor, ik blijf gewoon hier. Misschien mogen we bij u naar de rouwstoet blijven kijken?’

De kleermaker stemde onderdanig toe – hun vader was een goede klant. Jorinde liep weer naar buiten. Op het plein groepten nog wat mensen samen en ze schoot een vrouw aan.

‘Hoe is het met die peuter?’

‘Die heeft geluk gehad,’ zei de vrouw. ‘Dat ondier stond op het punt zijn nekje door te bijten. Zonder die ridder zou die kleine het niet overleefd hebben. Nu redt hij het wel, zegt de chirurgijn.’

‘Anders wel weer tekenend dat die piskijker eerst die sinjeur hielp en daarna pas omkeek naar dat arme kind,’ vond een andere vrouw, die een mand vol levende kippen droeg.

De eerste stootte haar aan en knikte naar Jorindes kledij. Ze probeerde het onopvallend te doen maar dat lukte niet erg.

‘Verschil moet er zijn. Wat u, jonkvrouw?’

Jorinde glimlachte vaag. Haar oog viel op een paar krijgsdienaren van de Hertog, die een hevig tegenstribbelende man wegvoerden. Het was de stadswacht die de hond had doodgeslagen.

‘Maar ik heb die jonker gered!’ Hij klonk doodsbenauwd.

‘Je hebt een hertogshond doodgeslagen!’ zei een van de krijgslieden. ‘Een halsmisdaad!’ Ze sleepten hem weg.

‘Die wordt de stad uitgegooid – uit het hertogdom mischien wel,’ zei de vrouw met de kippen. ‘Als ze hem tenminste niet ophangen.’

Jorinde voelde zich duizelig. ‘Omdat hij de hond van de Hertog heeft gedood? Hij heeft mijn broer gered! Ik moet zorgen dat ze hem niet ophangen!’

‘Onmogelijk!’ zei de andere vrouw. ‘Tegen de Hertog begint zelfs u niets!’

Jorinde rende achter de wapenknechten aan. ‘Laat die man gaan! Hij heeft iemand het leven gered!’

De mannen keken om. ‘Leuk geprobeerd, juffie,’ zei de een. De ander haalde alleen zijn schouders op. Ze hadden hun pas niet eens vertraagd.

De kerkklokken begonnen te luiden. Jorinde keerde zich om naar het huis van de kleermaker. Dit moest Hartger weten – hij zou het opnemen voor die arme stadswacht. Het was een ongelukkig moment, nu de Hertog op het punt stond zijn enige zoon te begraven. Hij zou niet in het beste humeur zijn.

Opeens keken alle mensen op het plein in de richting van het huis van de Hertog. De poort voor het huis ging open en er klonk het geluid van paardenhoeven. De eerste ruiter die Jorinde herkende was haar eigen oudste broer, Angemar. Als ridder in dienst van de Hertog en diens vertrouweling had hij een ereplaats voor in de rouwstoet.

Achter Jorinde ging een deur open. ‘Kom gauw, we mogen hier boven kijken!’ Hartger trok haar naar binnen met zijn goede arm.

‘Hartger, die stadswacht! Hij is opgepakt omdat hij jou te hulp schoot!’

‘Wat wil je dat ik doe?’ Hij gebaarde met zijn gewonde arm. ‘Moet ik het opnemen tegen de hele lijfwacht van de Hertog?’

‘Je kunt toch nog wel práten!’ zei Jorinde boos.

‘Práten!’ Hartger lachte. ‘Alsof dat iets helpt! Kom mee, ik wil de stoet zien.’

Even later stonden ze op de verdieping voor het raam, waarin kleine, in lood gevatte ruitjes zaten. Jeroen de Bultenaar stond voor het andere venster. Hij bemoeide zich niet met hun gesprek, ook al was hij een rijke poorter en in zijn eigen huis. Met een ondoorgroendelijke uitdrukking op zijn gezicht keek hij naar de voorbijtrekkende ridders.

De Hertog van Gellera was een machtig heer en de begrafenis van zijn zoon een grootste aangelegenheid. Voorop reden zijn ridders en leenmannen, op sober getuigde paarden. Jorinde zwaaide naar Angemar – voor niets, want hij keek strak voor zich uit. Naast hem reed Radboud van Rastavere – de ridder aan wie Jorinde beloofd was. Hij keek wél even op, en neeg heel licht zijn hoofd als groet. De glinstering in zijn ogen bezorgde Jorinde een raar gevoel in haar buik.

‘Daar gaat jouw Radboud! De volgende keer rijd je misschien naast hem,’ zei Hartger.

Jorinde kon haar ogen niet losmaken van Radbouds rechte gestalte. Zijn zilvergrijze mantel, nu keurig uitgespreid over de achterhand van het paard, had hij eens om haar schouders gelegd toen ze bibberde van de kou. De hoorn op zijn heup was van zeldzaam elpenbeen, want hij had verre streken bereisd en gestreden tegen krijgers met zwarte snorren en kromme sabels. De krulletjes die onder zijn kap uit staken glansden net zo diepzwart als de hengst die hij bereed. Het paard begon te dansen, maar Radboud hield het schijnbaar zonder moeite in bedwang. Er was ooit een prinses verliefd op hem geweest... Maar alleen als hij naar Jorinde keek, kregen zijn ogen de kleur van warme honing. Háár ridder... ze zouden gauw getrouwd zijn. Het kriebelde in Jorindes buik bij de gedachte.

Nu werd er een doodskist het stenen huis uit gedragen. Acht hovelingen in donkerparse mantels torsten hem op hun

schouder, zo te zien met veel moeite. Daarachter kwam de Hertog. Omringd door kanunniken en raadslieden schreed hij midden over het plein, achter de baar aan. Jorinde herkende zijn raadsheer Leopold van Wandelo, die met het hoofd eerbiedig gebogen één pas achter de Hertog liep. Die was eenvoudig gekleed, ongewapend en blootshoofds. Hij kreeg ruim baan van de toeschouwers, die zwijgend aan weerszijden stonden. Toch zag die menigte er dreigend uit, misschien doordat de mensen hun ogen opsloegen zodra de kist voorbij was en de Hertog strak aanstaarden.

‘De mensen kijken zo boos,’ zei Jorinde. ‘Alsof ze hem haten. Is hij niet bang?’

Haar broer, naast haar, schokschouderde – en greep toen meteen naar de plek waar de hond hem te pakken had gehad. ‘Au! De Hertog zal het wel gewend zijn. Poorters zijn altijd ontevreden, dat doet hem natuurlijk allang niets meer.’

Jorinde wierp een blik opzij naar de gebochelde gestalte naast haar, maar Jeroen hield zijn blik op de stoet gericht en deed of hij niets had gehoord.

‘Zou hij veel verdriet hebben?’ vroeg Jorinde aan haar broer. ‘Die zoon van hem was niet goed bij zijn hoofd. Hij kwijlde en zoog nog op zijn duim, zo oud als hij was.’

‘Natuurlijk is de Hertog verdrietig,’ zei Hartger. ‘Het was toch zijn zoon. Hé, kijk!’ Hartger stootte haar aan. ‘Daar heb je je vriendin!’

Achter de Hertog en zijn priesterlijke escorte kwam stapvoets een eenzaam paard. Het droeg een donkergrijs dekkleed tot op de grond, en de vrouw in het dameszadel was ook in het grijs. Ze droeg een ondoorzichtige sluier van haar kruin tot over haar boezem, maar toch kon het niemand anders zijn dan Machteld, hoge vrouwe van Tolles. Jorinde herkende haar houding: fier op het hoogmoedige af, wilskrachtig – of onverzettelijk. Ze hadden elkaar leren kennen toen Machteld nog jonkvrouw van Kelre was. Een luchthartig en eigenzinnig meisje dat alleen maar aan de liefde dacht.

'Je zou niet zeggen dat ze nog niet zo lang geleden stapelverliefd was op onze Woldemar. Ze wilde met hem in een rovershol gaan wonen – dwaze meid.'

'Zo ziet ze er nu niet meer uit.' Hartger knikte naar de eenzame figuur op het langzaam stappende paard, nu midden op het plein.

'Nee. Ze zal wel veranderd zijn... Eerst verloofd, halsoverkop en tegen haar zin. Getrouwd met de zoon van de Hertog, opeens de hoge vrouwe van Tolles. En nu alweer weduwe. Allemaal binnen een jaar! Arme Machteld.'

'Arm? Stinkend rijk zul je bedoelen!' Hartger grinnikte.

Beneden was de menigte een stapje dichterbij de stoet gekomen. Het paard van de hoge vrouwe kreeg minder ruimte dan de Hertog en het maakte schrikachtig een zijsprongetje toen een kind zijn hand uitstak. Machteld verloor haar evenwicht en haar mantel viel open. Jorinde zag dat ze een bundeltje in haar armen hield.

'Een kind...? Hartger, ze heeft een kind!'

Machteld had moeite weer recht in het zadel te komen, omdat ze maar één hand vrij had en ook de teugels moest vasthouden. Niemand hielp haar. Maar de houding van de menigte was veranderd: niet langer dreigend, maar eerder vol mededogen.

'Machteld van Tolles heeft jouw medelijden echt niet nodig,' zei Hartger. 'Ze heeft de erfgenaam van de Hertog gebaard. De opvolger! Die kleine zal heersen over heel Gellera en reken maar dat jouw Machteld een flinke vinger in de pap houdt.'

'Mmm...' Jorinde knikte bedachtzaam en keek het paard na, dat in een smalle straat verdween, op weg naar de kerk waar Berteld, Heer van Tolles, zou worden bijgezet in het praalgraf van de familie van de Hertog. 'Maar waarom rijdt ze dan niet vlak achter de kist? Ze komt zowat achteraan!'

Maar Hartger luisterde niet. Hij hield nog steeds zijn schouder vast en zijn gezicht stond star.

‘Doet het pijn?’

‘Welnee.’ Hartger deed zijn best te lachen. Hij wees met zijn goede arm naar buiten. ‘Je mist alles.’

Na de weduwe volgden de hovelingen van de Hertog, te voet, en daarna in strak gelid de krijgslieden van Tolles en van Valderose. Daarachter sloten herenboeren aan, tolheren, jachtmeesters met hun honden en valkeniers met hun vogels op de vuist.

‘Mogen ze met die beesten de kerk in?’ vroeg Jorinde.

‘Nee joh, ze vormen buiten een erewacht. Na de plechtigheid wil de Hertog meteen op jacht. Dat geeft geen pas, zegt Angemar, maar ja, wat kan hij doen? Hij moet achterblijven voor het begrafenismaal in het Stenen Huis.’

‘Dat valt me tegen. Angemar doet tegenwoordig klakkeloos alles wat de Hertog zegt. Wat is dat voor een man? Meteen op jacht gaan als de grafkuil nog niet eens is dichtgegooid!’

Ten slotte was de stoet voorbij.

‘Zullen we Angemar gaan opwachten?’ vroeg Hartger.

‘Bij de ingang van de kerk?’ Jorinde weifelde. ‘Die mensen daarbuiten kijken zo boos.’ Ze wendde zich tot de bultenaar. ‘Wat denk je, Jeroen – zouden wij ons op straat kunnen wagen? Het volk ziet er zo grommerig uit.’

‘Belastingen, hè – ik ben er zelf ook niet dol op. Er is pas weer een nieuwe heffing afgekondigd. De Hertog heeft veel uitgegeven voor zijn oorlog tegen graaf Kuulke en dat moeten wij nu ophoesten. Die hoge adel heeft nooit genoeg.’

‘Je klinkt opstandig, vriend,’ zei Hartger.

De kleermaker schudde zijn hoofd. ‘Opstand? Niks voor mij. Dat komt neer op brandstichten en plunderen – ik heb te veel te verliezen.’

‘En wij?’ vroeg Jorinde. ‘Ze deden buiten nogal lelijk over edelen.’

‘Als u hierbinnen blijft, kan u niets gebeuren. Uw vader is mijn oudste klant – beschouw mijn huis als het uwe. Beneden

staat een eenvoudige maaltijd klaar. Het zou mij een eer zijn als u die met mij wilt delen.'

Dat deden ze toen maar, om de bultenaar niet te beledigen. Hij vroeg naar hun vader, die de begrafenis moest missen omdat hij ziek was. Jorinde zag dat Hartger flink at, wat haar geruststelde. Misschien viel het wel mee met die wond.

Buiten werd het opnieuw rumoerig. Uit het straatje dat naar de kerk leidde keerden de eerste hovelingen van de Hertog terug. Ze deden duidelijk hun best waardig te schrijden, maar het zag er te haastig uit om geloofwaardig te lijken. Jorinde en Hartger bleven in de opening van de werkplaats staan kijken. Opeens werd ze aan haar mouw getrokken. Een jongetje met een snotspoor over zijn vuile bovenlip zei: 'Bent u die jonkvrouw?'

'Jorinde van Rosande.' Jorinde glimlachte. 'Moet je mij hebben?'

'Of u naar de Mariakapel wilt komen.'

'Ik? Hoezo?' Jorinde trok haar wenkbrauwen op. 'Wie vraagt er dan naar mij?'

'Ik moest u dit geven.' Hij deed zijn vuist open en toonde haar een stukje van een pijl met twee verformfaaide veren eraan. Het teken van haar broer Woldemar! Ze keek of ze ergens zijn schimmel Caligo zag staan.

'Wacht hier!' zei Jorinde tegen Hartger, en meteen draafde ze weg. Ze schoot een steegie in, weg van de deftige mensen die het plein op stroomden, en nam een omweg naar de grote, nieuwe kapittelkerk die de Hertog had laten bouwen. De kapel was aan de zijkant en had een eigen toegang. Jorinde hield haar pas in, maar Caligo was nergens te bekennen. Ze lichtte de klink op en opende de deur een stukje. Haar ogen moesten aan het donker wennen, ze rook een zweem lievevrouwebedstro en toen herkende ze de gestalte in het grijs. Niet Woldemar, maar Machteld zat geknield voor een opgestoken kaars; ze keek even om met haar vinger op haar lippen. Dat

was waar ook: Woldemar had Machteld ooit zijn teken gegeven. Had ze dat dan al die tijd bewaard?

Jorinde glipte naar binnen en sloot de deur achter zich. Het kapelletje lag verder verlaten. Ze zag een stukje van het grote altaar; aan het geschuifel te horen verlieten de laatste mensen de kerk. Waarom zo geheimzinnig? Machteld was de hoge vrouwe van Tolles; de machtigste vrouwe van het hertogdom.

Ze knielde naast Machteld neer en vouwde haar handen als in gebed. Ze zag nu dat Machteld inderdaad een zuigeling in haar linkerarm hield. Het kind was strak ingepakt in windsels van lichtgrijze stof. Hij leek Jorinde strak aan te kijken.

‘Wat een knollenpotje,’ zei Jorinde. Het rare woord kwam zomaar bij haar op bij het zien van het ronde gezichtje met de pientere, donkerblauwe oogjes. Gelukkig leek het kleintje niet op zijn verre van pientere vader – maar dat zei ze niet hardop. ‘Hoe heet hij?’

‘Ssst!’ siste Machteld.

Jorinde keek haar verbaasd aan.

‘We hebben maar even,’ mompelde de hoge vrouwe. ‘Je oudste broer vertelde waar ik je kon vinden. Ik wist dat je zou komen voor je broer met de twee veren – ik ben blij dat je blijft nu ik het ben.’ Ze stak haar vrije hand uit en Jorinde gaf haar het stukje pijl terug. Blijkbaar was Machteld eraan gehecht, want ze stopte het weg in haar mouw. ‘Noem geen namen.’

‘Iedereen weet wie je bent,’ zei Jorinde verbaasd. ‘Neem me niet kwalijk – wie u bent, hoge vrouwe.’

‘Noem me Machteld. Binnenkort zal ik trouwens een andere naam moeten aannemen.’

‘Wat?’

‘Ik moet naar een klooster.’

‘Jij? Waarom?’

‘Dat wordt van weduwen verwacht.’

‘Maar je kind dan?’

Machteld zuchtte. ‘Bertram. Mijn vogeltje van licht. Maan

en sterren en zelfs de zon verbleken als hij lacht! Maar hij is niet zomaar een kind. Bertram erft een hertogdom en hij wil hem zelf opvoeden.'

'Hij?'

'Zijn grootvader, de Hertog. Ik mag Bertram niet bij me houden.'

'Maar waarom?' Per ongeluk verhief Jorinde haar stem; haar kreet weergalmde in de gewelven.

'Stil toch! Trek geen aandacht.'

Zachter hield Jorinde aan: 'Wat is dat voor onzin? De Hertog snapt toch zeker wel dat een kind zijn moeder nodig heeft!'

'Het enige wat de Hertog snapt is macht, en nog meer macht. Hij blijft niet eens voor het begrafenismaal! Die elendeling gaat meteen op jacht – om zijn verdriet te vergeten zogenaamd. Volgens mij is hij blij dat hij van Berteld af is – het enige wat nu telt is zijn nieuwe erfgenaam.'

Jorinde schudde haar hoofd. Kon iemand zó harteloos zijn? Berteld van Tolles was misschien niet goed bij zijn hoofd geweest, maar verder vriendelijk genoeg. Had de Hertog niet van hem gehouden? Jorinde dacht aan haar eigen vader, die haar soms tijdenlang kon vergeten omdat ze maar een meisje was. Maar ze wist zeker dat hij zijn haren uit zijn hoofd zou trekken als haar iets overkwam.

Machteld haalde haar uit haar gedachten. Ze sprak nog steeds gedempt, misschien stonden er bedienden van de Hertog om de hoek. 'Jij moet me helpen, in het geheim.'

'Ik? Jij redt je meestal uitstekend. Je hebt mij niet nodig.'

Op dat moment lachte de kleine Bertram. Jorinde zag het tandeloze mondje opensplijten en haar hart smolt. Opeens was ze hevig jaloers op Machteld. Wat moest het heerlijk zijn om zo'n hummeltje aan je hart te kunnen drukken!

'Mag ik hem even?' Ze had het gevraagd voor ze na kon denken. Stom. Dat ingebakerde pakketje was de toekomstige Hertog!

Maar Machteld drukte het kind pardoos in haar armen. Hij rook een beetje naar poep en zuur geworden melk.

‘Je mag zijn meter zijn. Ik heb toch niemand anders. Hij is overhaast gedoopt, omdat hij maanden te vroeg geboren was.’

Jorinde kon niet meteen antwoord geven. De warmte van het bundeltje tegen haar borst, en dat smakkende snoetje dat opzij draaide alsof daar melk te vinden was, knepen haar adem af. Een kindje...

‘Red hem van de Hertog – of durf je soms niet?’

‘Ik?’ Jorinde vergat te fluisteren. ‘Ik durf alles!’

‘Ssst!’

‘Maar jij laat hem toch niet zomaar van je afpakken?’

‘Ik doe wat ik kan, ik heb een plan. Maar jij moet me helpen. Beloof het.’

‘Goed, ik beloof het.’

‘Hoge vrouwe?’ Een man in blauw en geel keek om de hoek van de kapel. Jorinde gaf snel het kind terug. Ze herkende Andrees, aanvoerder van de krijgslieden van de Hertog. Misschien kon ze bij hem een goed woordje doen voor de arme stadswacht die de hond had doodgeslagen.

‘Vrouwe, de Hertog heeft me gevraagd u te begeleiden. Uw paard wacht buiten; de abdis zal u nog voor de vespers ontvangen.’

Hij liep op Machteld af.

‘Staat u mij toe... Geef mij het kind. Ik heb opdracht om –’

Jorinde verwachtte dat Machteld uit alle macht zou schreeuwen: je krijgt hem niet. Maar tot haar verbazing liet ze zich het grijze bundeltje afpakken.

‘Mijn Bertram – zorg goed voor hem!’ Haar stem klonk schrill. ‘Ik ben voor het avondeten terug. Ik ga alleen kennismaken. Ik zal...’ Haar stem stierf weg. Wat klonk dat machteloos! Zo kende Jorinde Machteld niet.

Andrees sloeg zijn bruine ogen neer. ‘Het spijt me, hoge vrouwe. Er zal goed voor hem worden gezorgd; de min wacht

buiten. Ik heb opdracht u rechtstreeks naar het klooster te begeleiden. Als de kennismaking bevalt, kunt u meteen daar blijven.'

'Nee!'

Jorinde zag hoe wanhoop het gezicht van Machteld misvormde. Arm meisje, dacht ze. Machteld had waarschijnlijk nooit eerder tegenslag gehad. Jorinde had haar gekend als gevierde jonkvrouw met vele aanbidders, de dochter van de machtige heer van Kelre: een mooi meisje dat altijd haar zin had weten te krijgen en lachte om regels. En nu werd ze weggestopt in een klooster?

'De Hertog kan haar toch niet zomaar haar kind afnemen!' riep Jorinde uit. Haar stemgeluid schalde in de gewelven van de kapel.

'De Hertog zal het zijn erfgenaam aan niets laten ontbreken,' zei Andrees afgemeten. 'En ik ben er ook nog.' Hij keek Jorinde onderzoekend aan. 'Wat gaat het u precies aan, jonkvrouw...?'

'Jorinde van Rosande. We kennen elkaar...' Ze moest iets doen! 'Andrees, wees zo vriendelijk me bij de Hertog te brengen; ik ben een goede kennis van hem. Hij is me nog iets verschuldigd.'

'Dat zal niet gaan,' zei Andrees afgemeten. 'Ik heb een andere opdracht.' Hij wenkte een bediende die achter een pilaar had staan wachten.

'Luister!' zei Jorinde haastig. 'Er is een stadswacht opgepakt. Die heeft niets anders gedaan dan het leven van mijn broer redden, ridder Hartger van Rosande. Alsjeblieft, Andrees, doe een goed woordje voor die arme man.'

De aanvoerder luisterde niet naar haar. Hij gaf de zuigeling aan de bediende, knikte naar Machteld en pakte haar oneerbiedig bij de arm. 'Kom.'

'Nee!' Machteld trok haar arm los en wilde achter de bediende aan gaan, maar Andrees versperde haar de weg.

Jorinde zocht zijn blik. 'Laat haar dan tenminste het kind meenemen. Dan kan ze tenminste aan de gedachte wennen.'

Andrees keek aarzelend naar Machteld. Die keek strak terug. Even was er een snelle en felle uitwisseling tussen die bruine en blauwe ogen. Toen bromde Andrees: 'Hm, nog even dan.'

'Alleen op de heenweg naar het klooster,' zei Machteld. Het was geen smeekbede. 'Als we daar aankomen, kan de min hem overnemen en breng jij hen beiden terug naar Ornhorst. Toe?' Ze trok Andrees aan zijn mouw. Er schitterden tranen in haar ogen.

De hoofdman sloeg zijn ogen neer. 'Vooruit dan maar weer, hoge vrouwe. Jij je zin.'

Dat klonk zo vreemd, dat Jorinde hem scherp aankeek. Maar Andrees draaide zich al om. Hij nam Machteld bij de elleboog, met meer eerbied deze keer. Luider zei hij: 'Hoge vrouwe, als u klaar bent?'

Met gebogen hoofd liet Machteld zich meevoeren, achter de bediende met het kind aan. Jorinde volgde door het middenschip. Vlak voordat Machteld de kerk verliet, wierp ze een priemende blik achterom. *Belofd is beloofd*, las Jorinde van haar lippen.